

BRUSSELE SCÈNES BRUXELLES EN SCÈNE

BRAM PENNINCKX

snoeck

BRUSSELE SCÈNES
BRUXELLES EN SCÈNE

BRUSSELE SCÈNES BRUXELLES EN SCÈNE

BRAM PENNINGCKX

snoeck

BRUSSEL, EEN STEDELIJK LABYRINT

INTRODUCTIE

Hoe goed ken je een grootstad waar je al jaren woont en werkt? De fotodocumentaire *Brusselse scènes, Bruxelles en scène* is het resultaat van een ontdekkingsstocht door de stedelijke collectie van 19 gemeentes, met Brussel als verzamelnaam.

De stad blijft mij in positieve en negatieve zin verbazen. Wegens een brutale overval in de Matongewijk in 2000 was het voor mij niet meer mogelijk om zonder angst in de straten van Brussel te fotograferen. Jaren later werd ik door de gemeente Vorst gevraagd om een fotoreportage te maken over de Sint-Antoniuswijk. Opnieuw werd ik met agressie geconfronteerd, maar in plaats van mijn angsten uit de weg te gaan, ben ik de confrontatie aangegaan.

Brussel, waar Frans vandaag nog de ‘lingua franca’ is, vervelde in enkele decennia tot een multiculturele en meertalige stad. Het werd een smeltkroes waar culturen zich vermengen en botsen. De stad kent een groeiende en jonge bevolking met stevige uitdagingen inzake tewerkstelling, huisvesting, onderwijs, mobiliteit...

DE HOOFDSTUKKEN

Ik breek een lans voor trage fotografie, die de tijd neemt om een onderwerp te doorgronden. Daarom blijf ik sinds 2009 door het stedelijke labrynt wandelen en het einde van de doolhof is nog niet in zicht.

De verschillende hoofdstukken van het boek geven weer hoe ik de stad ervaar, bruisend én desolaat, grijs en grijs, maar ook kleurrijk en warm. *Brusselse scènes, Bruxelles en scène* is geen encyclopedie over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, eerder een persoonlijke impressie van een geëngageerde bewoner/fotograaf.

Fotografie moet durven uitbreken, durven andere wegen bewandelen. Naast het fotoboek wordt er daarom ook een straattentoonstelling op stapel gezet. De beelden zijn in de straten, parken en pleinen van Brussel gefotografeerd en daar horen ze thuis. Op afficheformaat, aangebracht

op reclamepanelen, muren en gebouwen op 19 locaties in de stad, voor de ogen van Abdel-Kader, Rosita, Jan, Claudette en Boniface

‘BONSOIR BRUXELLES’

Na zonsondergang, ondergaat de stad een metamorfose. Kantoren, winkels, scholen en parkings lopen leeg. De nachtploeg neemt over. Dames van plezier nemen plaats achter hun vitrine, nachtwinkels openen hun deuren. Taxichauffeurs roken voor het begin van hun shift een laatste sigaret. De dictatuur van Koning Auto bereikt een hoogtepunt. Maar eens het spitsuur achter de rug, verslapt zijn greep langzamerhand. Hier en daar neemt de oppositie, tweebeinig of tweewielig, zelfs tijdelijk de macht over.

Het daglicht ruimt plaats voor allerhande soorten kunstlicht, de kleuren vervagen tot donker oranje of blauwgroen. Een gezellig achterafsteegje wordt een donker hol waar, in onze verbeelding, allerlei duistere figuren zich ophouden. Een rij grijze identieke appartementsblokken transformeert zich na valavond in een kleur- en lichtspektakel, als de bewoners thuiskomen en het licht aanknippen.

De actie uit de scène deemstert weg, de acteurs verdwijnen naar de achtergrond, maar de sporen blijven en het decor wordt zichtbaar.

‘BRÜKSELISATIONS’

Brussel is dé betogingshoofdstad van Europa, drie op de vier dagen er wordt ergens in de stad betoogd, in alle maten en vormen. Sommige betogers komen van heinde en verre om hun mening van de daken te schreeuwen. Af en toe verhitten de gemoederen, toch zorgt het spierballengerol tussen betogers en politie zelden voor zware uitpattingen van geweld. Bij momenten lijkt het er wel op dat ordehandhavers en demonstranten afspraken maken over waar de lijn ligt. Maar als die wordt overschreden dan is het hek van de dam en deelt iedereen in de klappen.

Naast demonstraties worden tal van evenementen georganiseerd, die niet altijd de media-aandacht krijgen die ze verdienen. Deze picknicks, carnavals, feesten, Facebook-happenings en processies vertellen het vrolijker en vriendelijker verhaal van de stad. Ze ontcrachten het beeld van een grauwe en onpersoonlijke grootstad, dat in de hoofden van velen leeft.

MIJN STAD

Er bestaat geen eenvormige allesomvattende omschrijving van de 19 gemeentes. Elke inwoner, bezoeker en passant kent een andere stad. Deze perceptie wordt ingekleurd door de eigen observaties en situaties. Om dit te illustreren heb ik een aantal mensen die ik gedurende het project heb ontmoet, gevraagd om een korte tekst over ‘hun’ Brussel te schrijven.

EVA DE BAERDEMAKER

Medewerker Cultureghem

Ik woon op een weg, waar een fietspad plots eindigt, waar een groot bord je welkom heet in Vlaanderen, maar waar dezelfde auto’s rijden, dezelfde mensen wonen, dezelfde uitdagingen de kop opsteken en dezelfde kansen gezocht en gegrepen worden als 400 meter verder.

Ik wandel naar de metro en ik hoor meer Frans dan Nederlands rondom mij. In mijn straat spreken bonte bakstenen tientallen verschillende talen. Mijn kinderen weten niet wat de volwassenen bedoelen wanneer ze het over diversiteit hebben, omdat dit voor hen al lang eenvoudigweg realiteit is.

In Brussel wonen is voor mij een state of mind. Je kiest om mobiel te zijn, zonder auto. Je zoekt chaos op, waar je elke dag opnieuw een verdoken structuur in herkent. Je wil anoniem in een massa kunnen duiken en toch je vrienden op café tegenkomen, zonder dat op voorhand af te spreken.

Je wil op een tram of metro je taal kunnen spreken en er even van uitgaan dat niemand je begrijpt (of toch doet alsof...). Je houdt ervan je op een fiets een weg te banen door een betonnen jungle, met roetspuwende roofdieren, die je zonder mededogen zouden verpulveren, indien je niet net zoals hen, altijd net niet de regels volgt.

Werken doe ik wel in het door provinciegrenzen bepaalde Brussel. Ik neem de stad elke dag mee naar huis. Masseer ze zachtjes door de spleten van de huizen in mijn buurt of ram ze door de strot van een gemeenschap die ze soms liever kwijt is dan rijk. En dit zonder staats-hervorming, op het ritme van mijn hartslag.

LAURENT VERMEERSCH

Journalist

Van podium naar perron, de stad als scène

Met een laatste pint nagenieten van een goed concert. Moe maar voldaan. Even later is het alweer tijd om naar huis te gaan. Maar voor de ingang van de concertzaal trekt een kleine menigte onze aandacht. Blijkt

dat de zanger die eerder op de avond als een volleerde rockster op het grote podium stond een geïmproviseerde akoestische sessie speelt op de stoep van de boulevard.

Andoelijk. De man gaat er helemaal in op, en speelt het ene verzoekje na het andere. Een fan wil graag zelf zijn favoriete nummer vertolken. Het kan allemaal: hij mag de gitaar van de ster gebruiken en krijgt nog een paar speeltips op de koop toe.

Even later suggereert een toehoorder om in het nabijgelegen metrostation te gaan spelen. Zelfs dat ziet de zanger zitten en dra daalt iedereen de dichtstbijzijnde trap af. De daklozen die in het station kamperen kijken even raar op bij het zien van de vrolijke bende. Enkele extatische fans hebben wel een centje voor hen over.

Een warm liedje galmt door het kille, stinkende station. Een handvol minuten later is het momentum voorbij en gaat iedereen weer zijn eigen weg. Maar de magische avond zindert nog wel even na.

De stad lijkt soms in scène gezet, maar is gewoon bij uitstek de scène waarop het leven zich afspeelt. Het leven in al zijn variaties, en met nu en dan een verrassing in de aanbieding.

TINE DEBOSSCHERE

Stadsgids

Aan Brussel

Ik ben niet van hier. Al vijftien jaar doorkruis ik uw straten. Waag ik mijn leven op uw dichtgeslibde kruispunten. Adem ik uw verdorven lucht in. U stelt mij op de proef. Vaak mag ik u niet. U sleept zich voort, te traag naar mijn goesting. U loopt vol, te snel naar mijn goesting. We zijn met veel te veel hier aan de oevers van uw loden kanaal.

U bent niet te besturen zeggen ze. Uw negentien ledematen zijn verstramd, uw inwoners doen maar wat. Ze hollen, mijmeren, betogen, lobbyen, lunchen, schijten, voeden op, gooien weg, troosten, bedelen, overleven, sjacheren. Het kan u niet zoveel schelen. U kijkt er niet meer van op.

Er zijn dus momenten dat ik twijfel aan mijn liefde voor u. Ik schram mij te vaak aan uw vuile voetpaden, uw kloven, de littekens op uw mismees-terde lichaam. En ik wil geen vrede nemen met de eelt die op m’n ziel en oogleden groeit.

Ik ben niet van hier, maar als ik eerlijk ben, ook niet meer van ginder. Daar waar het wel proper is. Waar afspraken nagevolgd worden. Waar de heggen strak geschoren staan. Waar de zaken vooruit gaan. Waar men dezelfde taal spreekt (maar elkaar toch ook niet altijd begrijpt). U daarentegen bent kakofonie, contrast, een gammel schuiloord voor de

BRUSSEL, EEN STEDELIJK LABYRINT

INTRODUCTIE

Hoe goed ken je een grootstad waar je al jaren woont en werkt? De fotodocumentaire *Brusselse scènes, Bruxelles en scène* is het resultaat van een ontdekkingsstocht door de stedelijke collectie van 19 gemeentes, met Brussel als verzamelnaam.

De stad blijft mij in positieve en negatieve zin verbazen. Wegens een brutale overval in de Matongewijk in 2000 was het voor mij niet meer mogelijk om zonder angst in de straten van Brussel te fotograferen. Jaren later werd ik door de gemeente Vorst gevraagd om een fotoreportage te maken over de Sint-Antoniuswijk. Opnieuw werd ik met agressie geconfronteerd, maar in plaats van mijn angsten uit de weg te gaan, ben ik de confrontatie aangegaan.

Brussel, waar Frans vandaag nog de ‘lingua franca’ is, vervelde in enkele decennia tot een multiculturele en meertalige stad. Het werd een smeltkroes waar culturen zich vermengen en botsen. De stad kent een groeiende en jonge bevolking met stevige uitdagingen inzake tewerkstelling, huisvesting, onderwijs, mobiliteit...

DE HOOFDSTUKKEN

Ik breek een lans voor trage fotografie, die de tijd neemt om een onderwerp te doorgronden. Daarom blijf ik sinds 2009 door het stedelijke labrynt wandelen en het einde van de doolhof is nog niet in zicht.

De verschillende hoofdstukken van het boek geven weer hoe ik de stad ervaar, bruisend én desolaat, grijs en grijs, maar ook kleurrijk en warm. *Brusselse scènes, Bruxelles en scène* is geen encyclopedie over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, eerder een persoonlijke impressie van een geëngageerde bewoner/fotograaf.

Fotografie moet durven uitbreken, durven andere wegen bewandelen. Naast het fotoboek wordt er daarom ook een straattentoonstelling op stapel gezet. De beelden zijn in de straten, parken en pleinen van Brussel gefotografeerd en daar horen ze thuis. Op afficheformaat, aangebracht

op reclamepanelen, muren en gebouwen op 19 locaties in de stad, voor de ogen van Abdel-Kader, Rosita, Jan, Claudette en Boniface

‘BONSOIR BRUXELLES’

Na zonsondergang, ondergaat de stad een metamorfose. Kantoren, winkels, scholen en parkings lopen leeg. De nachtploeg neemt over. Dames van plezier nemen plaats achter hun vitrine, nachtwinkels openen hun deuren. Taxichauffeurs roken voor het begin van hun shift een laatste sigaret. De dictatuur van Koning Auto bereikt een hoogtepunt. Maar eens het spitsuur achter de rug, verslapt zijn greep langzamerhand. Hier en daar neemt de oppositie, tweebeinig of tweewielig, zelfs tijdelijk de macht over.

Het daglicht ruimt plaats voor allerhande soorten kunstlicht, de kleuren vervagen tot donker oranje of blauwgroen. Een gezellig achterafsteegje wordt een donker hol waar, in onze verbeelding, allerlei duistere figuren zich ophouden. Een rij grijze identieke appartementsblokken transformeert zich na valavond in een kleur- en lichtspektakel, als de bewoners thuiskomen en het licht aanknippen.

De actie uit de scène deemstert weg, de acteurs verdwijnen naar de achtergrond, maar de sporen blijven en het decor wordt zichtbaar.

‘BRÜKSELISATIONS’

Brussel is dé betogingshoofdstad van Europa, drie op de vier dagen er wordt ergens in de stad betoogd, in alle maten en vormen. Sommige betogers komen van heinde en verre om hun mening van de daken te schreeuwen. Af en toe verhitten de gemoederen, toch zorgt het spierballengerol tussen betogers en politie zelden voor zware uitpattingen van geweld. Bij momenten lijkt het er wel op dat ordehandhavers en demonstranten afspraken maken over waar de lijn ligt. Maar als die wordt overschreden dan is het hek van de dam en deelt iedereen in de klappen.

Naast demonstraties worden tal van evenementen georganiseerd, die niet altijd de media-aandacht krijgen die ze verdienen. Deze picknicks, carnavals, feesten, Facebook-happenings en processies vertellen het vrolijker en vriendelijker verhaal van de stad. Ze ontkrachten het beeld van een grauwe en onpersoonlijke grootstad, dat in de hoofden van velen leeft.

MIJN STAD

Er bestaat geen eenvormige allesomvattende omschrijving van de 19 gemeentes. Elke inwoner, bezoeker en passant kent een andere stad. Deze perceptie wordt ingekleurd door de eigen observaties en situaties. Om dit te illustreren heb ik een aantal mensen die ik gedurende het project heb ontmoet, gevraagd om een korte tekst over ‘hun’ Brussel te schrijven.

EVA DE BAERDEMAKER

Medewerker Cultureghem

Ik woon op een weg, waar een fietspad plots eindigt, waar een groot bord je welkom heet in Vlaanderen, maar waar dezelfde auto’s rijden, dezelfde mensen wonen, dezelfde uitdagingen de kop opsteken en dezelfde kansen gezocht en gegrepen worden als 400 meter verder.

Ik wandel naar de metro en ik hoor meer Frans dan Nederlands rondom mij. In mijn straat spreken bonte bakstenen tientallen verschillende talen. Mijn kinderen weten niet wat de volwassenen bedoelen wanneer ze het over diversiteit hebben, omdat dit voor hen al lang eenvoudigweg realiteit is.

In Brussel wonen is voor mij een state of mind. Je kiest om mobiel te zijn, zonder auto. Je zoekt chaos op, waar je elke dag opnieuw een verdoken structuur in herkent. Je wil anoniem in een massa kunnen duiken en toch je vrienden op café tegenkomen, zonder dat op voorhand af te spreken.

Je wil op een tram of metro je taal kunnen spreken en er even van uitgaan dat niemand je begrijpt (of toch doet alsof...). Je houdt ervan je op een fiets een weg te banen door een betonnen jungle, met roetspuwende roofdieren, die je zonder mededogen zouden verpulveren, indien je niet net zoals hen, altijd net niet de regels volgt.

Werken doe ik wel in het door provinciegrenzen bepaalde Brussel. Ik neem de stad elke dag mee naar huis. Masseer ze zachtjes door de spleten van de huizen in mijn buurt of ram ze door de strot van een gemeenschap die ze soms liever kwijt is dan rijk. En dit zonder staats-hervorming, op het ritme van mijn hartslag.

LAURENT VERMEERSCH

Journalist

Van podium naar perron, de stad als scène

Met een laatste pint nagenieten van een goed concert. Moe maar voldaan. Even later is het alweer tijd om naar huis te gaan. Maar voor de ingang van de concertzaal trekt een kleine menigte onze aandacht. Blijkt

dat de zanger die eerder op de avond als een volleerde rockster op het grote podium stond een geïmproviseerde akoestische sessie speelt op de stoep van de boulevard.

Andoelijk. De man gaat er helemaal in op, en speelt het ene verzoekje na het andere. Een fan wil graag zelf zijn favoriete nummer vertolken. Het kan allemaal: hij mag de gitaar van de ster gebruiken en krijgt nog een paar speeltips op de koop toe.

Even later suggereert een toehoorder om in het nabijgelegen metrostation te gaan spelen. Zelfs dat ziet de zanger zitten en dra daalt iedereen de dichtstbijzijnde trap af. De daklozen die in het station kamperen kijken even raar op bij het zien van de vrolijke bende. Enkele extatische fans hebben wel een centje voor hen over.

Een warm liedje galmt door het kille, stinkende station. Een handvol minuten later is het momentum voorbij en gaat iedereen weer zijn eigen weg. Maar de magische avond zindert nog wel even na.

De stad lijkt soms in scène gezet, maar is gewoon bij uitstek de scène waarop het leven zich afspeelt. Het leven in al zijn variaties, en met nu en dan een verrassing in de aanbieding.

TINE DEBOSSCHERE

Stadsgids

Aan Brussel

Ik ben niet van hier. Al vijftien jaar doorkruis ik uw straten. Waag ik mijn leven op uw dichtgeslibde kruispunten. Adem ik uw verdorven lucht in. U stelt mij op de proef. Vaak mag ik u niet. U sleept zich voort, te traag naar mijn goesting. U loopt vol, te snel naar mijn goesting. We zijn met veel te veel hier aan de oevers van uw loden kanaal.

U bent niet te besturen zeggen ze. Uw negentien ledematen zijn verstramd, uw inwoners doen maar wat. Ze hollen, mijmeren, betogen, lobbyen, lunchen, schijten, voeden op, gooien weg, troosten, bedelen, overleven, sjacheren. Het kan u niet zoveel schelen. U kijkt er niet meer van op.

Er zijn dus momenten dat ik twijfel aan mijn liefde voor u. Ik schram mij te vaak aan uw vuile voetpaden, uw kloven, de littekens op uw mismees-terde lichaam. En ik wil geen vrede nemen met de eelt die op m’n ziel en oogleden groeit.

Ik ben niet van hier, maar als ik eerlijk ben, ook niet meer van ginder. Daar waar het wel proper is. Waar afspraken nagevolgd worden. Waar de heggen strak geschoren staan. Waar de zaken vooruit gaan. Waar men dezelfde taal spreekt (maar elkaar toch ook niet altijd begrijpt). U daarentegen bent kakofonie, contrast, een gammel schuiloord voor de

BONSOIR BRUXELLES

